

Fizioterapeitiskās novērtēšanas protokola SATURS pacientam muguras lejas daļas sāpēm

Fizioterapijas pakalpojums sastāv no fizioterapeita konsultācijas un/vai fizioterapijas nodarbības(-ām). Fizioterapijas konsultācijas laikā tiek pielietotas mērķtiecīgas, aktuālajam stāvoklim un vajadzībām atbilstošas pacienta izmeklēšanas metodes (t.sk., kontrindikāciju izvērtēšana), kā arī analīzes, slēdziena formulēšanas un ārstēšanas plānošanā rekomendējamajām fizioterapijas medicīniskajām tehnoloģijām. Katra no šīm darbībām tiek fiksēta fizioterapeitiskajā dokumentācijā.

Lai nodrošinātu vienotu standartu un saturu fizioterapeitiskajā dokumentācijā par pamatu ņemts:

1. Amerikas fizioterapeitu asociācijas vadlīnijas par fizioterapijas dokumentāciju,
2. Pasaules fizioterapeitu konfederācijas vadlīnijas par fizioterapeitu dokumentāciju,
3. Starptautiskās funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikācijas struktūra.

	Protokola sadaļas	Piezīmes						
1.	<p>Vispārīgie dati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datums • pacienta identifikācija • fizioterapeita, kurš veica sākotnējo novērtēšanu, identifikācija • pacienta sūdzības un funkcionālie ierobežojumi <p>Atkārtota insulta riska faktori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “sarkanā karoga” simptomi • ietekmējamie riska faktori 	<p><i>Tiek aizpildīta pamatinformācija par pacientu, pirmreizējās/atkārtotās novērtēšanas datumiem, kā arī informācija par ārstēšanas epizodē iesaistītajiem speciālistiem.</i></p> <p><i>Papildus anamnēzes atspoguļojumam ir paredzēts apkopot „sarkano karogu” simptomus un specifiskus riska faktoros, lai izslēgtu specifiskus un potenciāli bīstamus veselības stāvokļus vai slimības, kuru aprūpei nepieciešama atšķirīga taktika un ārstēšana.</i></p>						
2.	<p>Funkcionālā novērtēšana funkciju un struktūru līmenī</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 40%;">SFK domēni</th> <th style="width: 60%;">Instrumenti</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>b130 Enerģijas un dziņu funkcijas b134 Miega funkcijas b152 Emocionālās funkcijas</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Slimnīcas trauksmes un depresijas skala (<i>Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS)</i>) </td> </tr> <tr> <td>b280 sāpes</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • VAS (Vizuālā analoga skala), NPRS (<i>Numeric Pain Rating Scale</i>). </td> </tr> </tbody> </table>	SFK domēni	Instrumenti	b130 Enerģijas un dziņu funkcijas b134 Miega funkcijas b152 Emocionālās funkcijas	<ul style="list-style-type: none"> • Slimnīcas trauksmes un depresijas skala (<i>Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS)</i>) 	b280 sāpes	<ul style="list-style-type: none"> • VAS (Vizuālā analoga skala), NPRS (<i>Numeric Pain Rating Scale</i>). 	<p><i>Terapeits tiek aicināts izvēlēties un izmantot standartizētus novērtēšanas instrumentus, kas sniedz objektīvu novērtējumu par personas ierobežojumiem funkciju un struktūru līmenī, par aktivitāšu veikšanu un dalības ierobežojumiem, personīgajiem un vides faktoriem (atbilstoši Starptautiskās Funkcionēšanas klasifikācijai (SFK)), kas attiecināmi uz prakses kontekstu, kurā tiek strādāts. Nepieciešamības gadījumā</i></p>
SFK domēni	Instrumenti							
b130 Enerģijas un dziņu funkcijas b134 Miega funkcijas b152 Emocionālās funkcijas	<ul style="list-style-type: none"> • Slimnīcas trauksmes un depresijas skala (<i>Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS)</i>) 							
b280 sāpes	<ul style="list-style-type: none"> • VAS (Vizuālā analoga skala), NPRS (<i>Numeric Pain Rating Scale</i>). 							

	<p>b710 locītavu kustību funkcijas b715 locītavu stabilitāte s740 iegurnā apvidus struktūras s750 apakšējās ekstremitātes struktūras b730 muskuļu spēks s760 rumpja struktūras s770 ar kustībām saistītās muskuļu un skeleta sistēmas papildstruktūras b735 muskuļu tonuss</p> <p>b750 motoro refleksu funkcijas s120 muguras smadzenes un ar tām saistītās struktūras</p> <p>b455 fiziskās slodzes tolerance b410-b429 asinsrites sistēmas funkcijas</p> <p>b440-b449 elpošanas sistēmas funkcijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Goniometrija • Locītavu stabilitātes testi • Spēka novērtēšana (<i>Manual Muscle Testing - MMT</i>) • Palpācija <ul style="list-style-type: none"> • Cīpslu refleksu novērtējums • Specifiski neirālo struktūru testi (nervu saknišu iestiepuma testi) <ul style="list-style-type: none"> • 6 minūšu iešanas tests (<i>6min walking test (6MWT)</i>) • Sirdsdarbības frekvence, arteriālais asinsspiediens <ul style="list-style-type: none"> • Elpošanas frekvence, tips, ieelpas/izelpas attiecība. 	<p><i>novērtēšanas protokola saturā minētie SFK domēni var tikt papildināti.</i></p>				
Funkcionālā novērtēšana aktivitāšu un dalības līmenī							
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="245 952 619 985">SFK domēni</th> <th data-bbox="619 952 983 985">Instrumenti</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="245 985 619 1601"> <p>d240 stresa pārvarēšana un citas psiholoģiskas vajadzības d410 ķermeņa stāvokļa maiņa d415 ķermeņa stāvokļa saglabāšana d430 priekšmetu pacelšana un pārvešana d450 staigāšana d530 tualetes lietošana d540 gērbšanās d640 mājas soļa veikšana d760 Attiecības ģimenē d845 darba iegūšana, tā saglabāšana un darba attiecību pārtraukšana d850 apmaksāts darbs d859 cits precizēts un neprecizēts darbs un nodarbinātība</p> </td> <td data-bbox="619 985 983 1601"> <ul style="list-style-type: none"> • 10 m iešanas tests (<i>10 meter walk test</i>) • Berga līdzsvara skala (<i>Berg Balance Scale</i>) • Piecelšanās un iešanas tests uz laiku (<i>Timed Up and Go Test</i>) • <i>Oswestry</i> muguras lejasdaļas nespējas anketa <i>Oswestry Low Back Disability Questionnaire /Index (ODI)</i> • Aptauja par piedalīšanos un autonomiju ikdienas dzīvē (<i>Impact of Participation and Autonomy Questionnaire (IPAQ)</i>) • SF-36 anketa (SF-36® Health Survey) </td> </tr> </tbody> </table>				SFK domēni	Instrumenti	<p>d240 stresa pārvarēšana un citas psiholoģiskas vajadzības d410 ķermeņa stāvokļa maiņa d415 ķermeņa stāvokļa saglabāšana d430 priekšmetu pacelšana un pārvešana d450 staigāšana d530 tualetes lietošana d540 gērbšanās d640 mājas soļa veikšana d760 Attiecības ģimenē d845 darba iegūšana, tā saglabāšana un darba attiecību pārtraukšana d850 apmaksāts darbs d859 cits precizēts un neprecizēts darbs un nodarbinātība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 10 m iešanas tests (<i>10 meter walk test</i>) • Berga līdzsvara skala (<i>Berg Balance Scale</i>) • Piecelšanās un iešanas tests uz laiku (<i>Timed Up and Go Test</i>) • <i>Oswestry</i> muguras lejasdaļas nespējas anketa <i>Oswestry Low Back Disability Questionnaire /Index (ODI)</i> • Aptauja par piedalīšanos un autonomiju ikdienas dzīvē (<i>Impact of Participation and Autonomy Questionnaire (IPAQ)</i>) • SF-36 anketa (SF-36® Health Survey)
SFK domēni	Instrumenti						
<p>d240 stresa pārvarēšana un citas psiholoģiskas vajadzības d410 ķermeņa stāvokļa maiņa d415 ķermeņa stāvokļa saglabāšana d430 priekšmetu pacelšana un pārvešana d450 staigāšana d530 tualetes lietošana d540 gērbšanās d640 mājas soļa veikšana d760 Attiecības ģimenē d845 darba iegūšana, tā saglabāšana un darba attiecību pārtraukšana d850 apmaksāts darbs d859 cits precizēts un neprecizēts darbs un nodarbinātība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 10 m iešanas tests (<i>10 meter walk test</i>) • Berga līdzsvara skala (<i>Berg Balance Scale</i>) • Piecelšanās un iešanas tests uz laiku (<i>Timed Up and Go Test</i>) • <i>Oswestry</i> muguras lejasdaļas nespējas anketa <i>Oswestry Low Back Disability Questionnaire /Index (ODI)</i> • Aptauja par piedalīšanos un autonomiju ikdienas dzīvē (<i>Impact of Participation and Autonomy Questionnaire (IPAQ)</i>) • SF-36 anketa (SF-36® Health Survey) 						
Personīgie un vides faktori							
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="245 1662 619 1695">SFK domēni</th> <th data-bbox="619 1662 983 1695">Instrumenti</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="245 1695 619 1993"> <p>e110 personīgā patēriņa lietas vai vielas e135 darbā lietojamie līdzekļi un tehnoloģijas e310 tiešā ģimene e355 Veselības aprūpes profesionāļi e410 tiešās ģimenes attieksmes e580 dienesti, sistēmas un politika veselības aprūpē</p> </td> <td data-bbox="619 1695 983 1993"> <ul style="list-style-type: none"> • Intervija, novērošana </td> </tr> </tbody> </table>				SFK domēni	Instrumenti	<p>e110 personīgā patēriņa lietas vai vielas e135 darbā lietojamie līdzekļi un tehnoloģijas e310 tiešā ģimene e355 Veselības aprūpes profesionāļi e410 tiešās ģimenes attieksmes e580 dienesti, sistēmas un politika veselības aprūpē</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Intervija, novērošana
SFK domēni	Instrumenti						
<p>e110 personīgā patēriņa lietas vai vielas e135 darbā lietojamie līdzekļi un tehnoloģijas e310 tiešā ģimene e355 Veselības aprūpes profesionāļi e410 tiešās ģimenes attieksmes e580 dienesti, sistēmas un politika veselības aprūpē</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Intervija, novērošana 						
3.	Funkcionālās novērtēšanas slēdziens (funkcionālā problēma)		<p><i>Tiek formulēta personas funkciju un struktūru bojājumu, personālo un vides faktoru dēļ radušos</i></p>				

		<i>aktivitāšu un dalības ierobežojums.</i>
4.	Ārstēšanas plāns <ul style="list-style-type: none"> • īstermiņa mērķi (ietverot sasniegšanas kritērijus, laiku un veidu, kā sasniegt (tehnoloģijas), balstoties uz SMART principu. • ilgtermiņa mērķis (ārstēšanas epizodei) • plānoto nodarbību biežums un ilgums 	<i>Ārstēšanas mērķi tiek izvirzīti, izmantojot SMART principus. Izvirzītie mērķi ir jābalsta uz noteikta standartizēta novērtēšanas instrumenta izmantošanu, lai būtu skaidri mērķa sasniegšanas indikatori.</i>
5.	Ārstēšanas norise <ul style="list-style-type: none"> • pielietotās tehnoloģijas • pacienta ziņotā daļa • novērotā daļa • pacientam patstāvīgi veicamie uzdevumi 	<i>Tiek atspoguļota ārstēšanas plāna izpildes gaita, pacienta stāvokļa izmaiņas, izmaiņas lietotajās tehnoloģijās.</i>
6.	Atkārtotas novērtēšanas laiks	<i>Tiek dokumentēts paredzamais pacienta atkārtotas novērtēšanas laiks – plānota kontroles nepieciešamība.</i>
7.	Terapijas noslēgums <ul style="list-style-type: none"> • sniegtā pakalpojuma apjoms • terapijā sasniegtie rezultāti (objektīvs vērtējums), iemesli, kādēļ rezultāti netika sasniegti, vai arī tika sasniegti daļējā apjomā. • terapijas pārtraukšanas iemesli • tālākās rīcības rekomendācijas 	<i>Ārstēšanas noslēgumā tiek apkopots sniegto pakalpojumu apjoms - kopējais nodarbību skaits un forma (specifisko tehnoloģiju lietojums), vienas nodarbības ilgums, biežums (reizes/nedēļā), tie izvērtēta mērķu sasniegšana, fiziskais funkcionālais stāvoklis, un dotas rekomendācijas par turpmākās aprūpes (ārstēšanas) plānu.</i>
8.	Atgriezeniskā saite veselības aprūpes specialistam, kas nosūtīja pakalpojuma saņemšanai	<i>Ja pakalpojuma sniegšanas laikā visi protokolētie dati tiek aizpildīti elektroniski un ir iespējama savienojamība ar citiem medicīniskajiem dokumentiem, tad nosūtītājs uzreiz saņems atgriezenisko saiti. Kā alternatīva iespēja tiek rekomendēts izmantot veidlapas Nr. 027/u formu, tajā ietverot vai tai pievienojot terapijas noslēguma plāna dokumentāciju.</i>

Izmantotā literatūra:

1. https://www.apta.org/uploadedFiles/APTAorg/About_Us/Policies/BOD/Practice/DocumentationPatientClientMgmt.pdf

2. https://www.wcpt.org/sites/wcpt.org/files/files/Guideline_records_management_complete.pdf
3. <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>
4. <https://www.icf-research-branch.org/icf-core-sets/send/7-musculoskeletalconditions/113-comprehensiveandbrieficfcoresetslowbackpain>
5. Chetty L. A Critical Review of Low Back Pain Guidelines. *Workplace Health & Safety*. 2017;65(9):388-394. doi:10.1177/2165079917702384
6. Chiarotto A, Terwee CB, Ostelo RW. Choosing the right outcome measurement instruments for patients with low back pain *Best Pract Res Clin Rheumatol* [Internet] Baillière Tindall, 30 (2016), pp. 1003-1020 [cited 2018 Jan 25]. Available at: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29103546>
7. Malfliet A, Ickmans K, Huysmans E, et al. Best Evidence Rehabilitation for Chronic Pain Part 3: Low Back Pain. *J Clin Med*. 2019;8(7):1063. Published 2019 Jul 19. doi:10.3390/jcm8071063
8. Melin J, Nordin Å, Feldthusen C, Danielsson L. Goal-setting in physiotherapy: exploring a person-centered perspective. *Physiotherapy theory and practice*. 2019 Aug 25:1-8.